

KATEGORYZACJE

Kategoryzacja to porządkowanie elementów na podstawie wspólnych cech. Dzięki tym ćwiczeniom dzieci uczą się szukania podobieństw między przedmiotami, nazywania cech łączących daną kategorię w jedną całość, uzasadniania wyborów oraz eliminowania elementów, które nie spełniają określonego kryterium. Tworzenie kategorii pomaga również w opanowaniu reguł gramatycznych języka. Ćwiczenia kategoryzacji dzielą się na 4 etapy:

- I etap – praca na konkretnych (np. na klockach, patyczkach, żetonach, zabawkach, piankach);
- II etap – praca na obrazkach;
- III etap – samodzielne segregowanie ilustracji według ustalonych przez siebie zasad;
- IV etap – odnalezienie elementów, które nie pasują do reszty.

Ważne jest, aby umiejętność kategoryzowania utrwalana była według różnych zasad z jednoczesnym używaniem tych samych przedmiotów lub materiału obrazkowego.

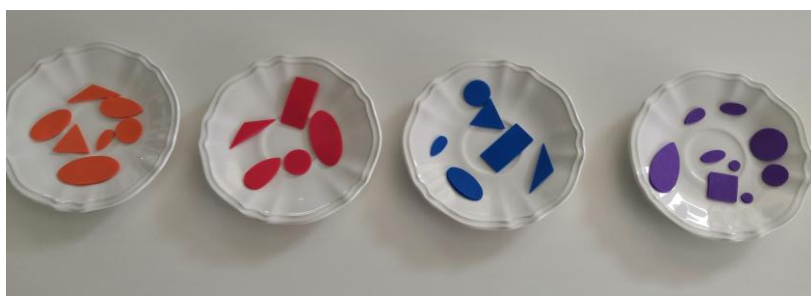
I ETAP

Rodziec przygotowuje miseczki, talerzyki lub szklanki (mogą być także kartki papieru), a następnie wrzuca do nich po 2-3 elementy należące do wybranej kategorii. Dziecko kontynuuje segregowanie przedmiotów. Przykładowe kategorie:

- kolor

- kolor bez względu na kształt i wielkość

- kształt bez względu na kolor i wielkość

- wielkość bez względu na kolor i kształt

Na tym etapie ćwiczeń kategoryzacji można korzystać z przedmiotów codziennego użytku, np. warzywa-owoce, majtki-skarpetki, mazaki – kredki, ubrania mamy-ubrania taty. Ciekawe propozycje ćwiczeń z wykorzystaniem przedmiotów znajdujących się w domu można znaleźć w poniższym linku: <http://blog.centrumgloska.pl/2014/01/kategoryzacje-domowe/>

II ETAP

Rodzic zamienia konkretne przedmioty na obrazki przedstawiające m.in. pojazdy, zwierzęta, części garderoby, owoce itd., następnie umieszcza po 2-3 z nich na przygotowanych wcześniej talerzykach (mogą być też zwykłe kartki). Dziecko odnajduje regułę tworzenia kategorii i kontynuuje porządkowanie ilustracji. Przykładowe kategorie:

- kolor bez względu na przedmiot

- zwierzęta – produkty do jedzenia

- warzywa - owoce

III ETAP

Rodzic rozkłada elementy pomieszone z dwóch różnych kategorii. Dziecko samodzielnie rozdziela obrazki lub przedmioty oraz nazywa zasady, którymi się kierował. **Kategoryzacja nie jest obiektywna. Należy zapytać dziecko „dlaczego wybrałeś takie elementy?”**. To pytanie pokaże sposób myślenia dziecka, a jest on przecież głównym celem tego typu ćwiczeń. Przykłady kategorii:

- kształt lub kolor

- włosy – oczy - usta

IV ETAP

Dziecko wskazuje elementy niepasujące do danej kategorii, potrafi uzasadnić swój wybór.

Obrazki użyte w powyższych propozycjach ćwiczeń pochodzą ze strony internetowej: printoteka.pl

Strony internetowe, na które warto zajrzeć:

- <http://ikwdomowymzaczyszu.blogspot.com/2016/04/kategoryzacja-wedug-zmysu.html>
- <http://ikwdomowymzaczyszu.blogspot.com/2020/02/kategoryzacja-zwierzat-wedu-sposobu.html>
- <https://agnieszkakapron.pl/wp-content/uploads/2020/03/Kategoryzacja-darmowa-pomoc.pdf> - karta pracy do pobrania